

Jåddåren gårdsbarnehage

VIRKSOMHETSPLAN

2022-2024

**«Mangt skal vi møte, mangt skal vi mestre
– dagen i dag den kan bli vår beste dag!»**

INNHold

Forord

Om barnehagen

- Praktiske opplysninger
- Dagsrytme
- Oppstart og tilvenning
- Å være en liten barnehagen
- Å være en gårdsbarnehage

Tilbud og aktiviteter i barnehagen

- Prosjekter og tema
- Figurer i barnehagen (Kaptein Kråketå og Fjøsningen)
- Spa
- Kokkeklubb
- Aktiviteter i ulike grupper
- Språkstimulering og språkmiljø
- Livsgledebarnehage
- Det siste året i barnehagen (førskoleklubben)

Satsningsområder

- Matglede og kosthold
- Turglede og fysisk aktivitet
- Gleding
- Medvirkning (2022-2024)

Faglig utvikling for personalet – å være en lærende organisasjon

Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning

Samarbeidspartnere

Rammeplanens innhold og oppgaver

- Omsorg, danning, lek og læring
- Likestilling og forskjellighet
- Progresjonsplan med utgangspunkt i de syv fagområdene

Jåddåren gårdsbarnehage bygger sin virksomhet på Barnehageloven og Rammeplanen, og Virksomhetsplanen som gjelder for 3 år skal synliggjøre dette. Den skal også si noe om barnehagens satsningsområder, aktiviteter og tilbud. Den skal være et arbeidsdokument for barnehagens ansatte, og sette retning for de neste tre årene. Virksomhetsplanen er utarbeidet januar 2022 av Maria M. Haugnes, Ellen Anna Skjetne og Kjersti Våg og godkjent av SU (februar 2022). Planen revideres ved utgang av siste år som planen er gjeldende, halvveis i barnehageåret. I tillegg utarbeides en årsplan for hvert barnehageår.

Forord

Barnehagen er i dag de fleste barns første møte med demokratiet og samfunnet, hvor de skal bygge relasjoner uten foresatte. Det er derfor viktig at både barn og voksne trives og føler seg trygge. Som en liten barnehage kan vi tilby et trygt, oversiktlig og stabilt miljø med ei barnegruppe fra 1-6 år. Dette gir personalet tid og rom til å se og bekrefte hvert enkelt barn i løpet av dagen, noe som er viktig for barnas trygghet, selvfølelse og opplevelse av egen hverdag. Humor, glede, kjærlighet og god selvfølelse er noe vi verdsetter høyt i barnehagen vår. Vi er opptatt av at barna skal få positive bekreftelser, oppleve mestring, være robuste og møte utfordringer sammen med trygge og engasjerte voksne som er glade i de. Som personale vil vi alltid ha barnets beste i bakhodet i alt som omhandler barn, og vi skal ta utgangspunkt i de barna vi har i planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens pedagogikk. Vi ønsker en barnehage der voksne, barn og foresatte bryr seg om og respekterer hverandre, både i ord og handling.

Jåddåren gårdsbarnehage er en offentlig godkjent barnehage med beliggenhet på Jåddåren i Beitstad 12 minutter nord for Steinkjer og 7 minutter fra Beitstad sentrum. Vi holder til i et stort, nytt og moderne barnehagebygg, og et oppusset stabbur som har beholdt mye av sin opprinnelige sjarm, men som er tilpasset dagens bruk og krav. Vår visjon (se forsiden) er hentet fra Erik Byes vakre sang «Vår beste dag» og minner oss om å se mulighetene for hver enkelt dag uansett hva vi måtte møte. Ved å verdsette de små øyeblikkene i hverdagen og gi hvert enkelt barn og voksen en god start på dagen, kan man gi små og store følelsen av at denne dagen – den kan bli vår beste dag! Ikke min dag, men vår dag – en god dag sammen – det er målet vårt. Som en liten barnehage har vi mulighet til å skape et trygt og oversiktlig miljø, med utfordringer som er tilpasset alder og komfortsone. Vi er også svært fleksible fordi vi er få barn og faste, trygge voksne og har mulighet til å la barna og hverdagen forme og endre våre planer slik at de passer oss – akkurat her og nå! Vi kan gi hvert enkelt barn muligheter til opplevelser når de byr seg, enten det er impulsturer eller små opplevelser som det å lage noe selv eller undre seg over noe med venner. Slik kan vi sammen skape vår beste dag – hver dag.

Maria Myhr Haugnes, Styrer i Jåddåren gårdsbarnehage

OM BARNEHAGEN

Adresse:	Tessemvegen 54, 7730 Beitstad
Plasser / avdelinger:	Aldersinndelte grupper, men også mye tid sammen
Hjemmeside:	www.jåddåren-gårdsbarnehage.no
E-postadresse:	jaddarengardsbarnehage@gmail.com
Telefonnummer	Jåddåren gårdsbarnehage: 95 36 92 77 Maria M. Haugnes (styrer): 90 95 91 18 Ona Margrethe Myhr Haugnes (eier): 92 64 17 87 Tor Haugnes (eier): 93 64 06 07
Åpningstid:	07.00 – 16.30
Maria M. Haugnes	Styrer
Ellen Anna Skjetne	Pedagogisk leder
Kjersti Våg	Barnehagelærer
Vigdis Finstad	Barne- og ungdomsarbeider (100 %)
Ona Margrethe M. Haugnes	Eier og barne- og ungdomsarbeider (100 %)
Tor Haugnes	Vaktmester og vikar.

Dagsrytme

07.00	Barnehagen åpner
07.00 - 08.30	Frilek
08.30 - 09.00	Frokost (havregrøt)
09.00 – 11.15	Frilek/utetid/aktiviteter/tur
11.15 – 12.00	Lunsj
12.15 -	Bleieskift og soving for de minste
12.15 – 14.00	Frilek/utetid/aktiviteter/tur
14.00 – 14.20	Fruktmåltid
14.20 -	Frilek/utetid/aktiviteter i grupper
16.30	Barnehagen stenger

Kjernetid (09.00 – 14.00) er den tiden barna bør være i barnehagen for å delta på aktivitetene våre.

For andre avklaringer for barn og foreldre i Jåddåren gårdsbarnehage: se barnehagens vedtekter.

Oppstart og tilvenning

Tilvenning i barnehagen er veldig individuell - noen godtar det raskt mens andre trenger litt mer tid. Det ser vi an fra den første dagen og i samråd med foreldrene. Vi mener derimot at det er viktig at foreldrene tar initiativ til å bli kjent med barnehagen sammen med barna, slik at de får trygge rammer for oppstarten og at foreldrenes egne bekymringer ikke blir barnas. Vi vil derfor også jobbe med å trygge foreldrene på barnehagelivet og gjennomfører oppstartsamtale for å innhente nødvendig info og for å gi foreldrene muligheten til å spørre spørsmål. Vi inviterer på en fast besøksdag i forkant av oppstarten, men det er lov å komme på besøk andre dager også – bare spør.

Tilvenningsperioden vår er lang, men den avsatte tiden sammen med foreldrene er ofte på 3 dager. De to siste dagene ser vi litt an og foreldrene kan prøve en avskjed og litt tid borte fra barnehagen om det virker som om det kan gå greit, enten ute eller i et annet rom. Vi anbefaler litt kortere dager i barnehagen den første tiden, fordi det er mye nytt for barna, men dette er opp til foreldrene. Om det er ønskelig og mulig for foreldrene så kan vi også tilrettelegge for flere enn 3 dager hvor foreldrene deltar. Her er det barnas og foreldrenes behov som styrer. Alle barn får en primærkontakt i barnehagen, som har ansvar for den første oppstartsamtalet, mottak/levering, soving og bleieskift,

samt nærhet i frilek og måltider. Vi bruker lang tid hvor primærkontakten har dette ansvaret, og det er individuelt hvor lenge det tar før barnet har flere trygghetspersoner.

Noen foreldre vil oppleve at barnet gråter ved avskjed om morgenen. Både barn og foreldre kan oppleve det å ta avskjed som en smertelig prosess i starten. Vår erfaring tilsier imidlertid at gråten stilner like etter at foreldrene er ute av syne, dersom de er varme, men trygge og tydelige i avskjeden. Føler de utrygghet etter å ha forlatt et gråtende barn, kan de ringe oss og hør hvordan det går. Det hender vi sender bilder også for å vise hvordan det går i barnehagen. Mange bruker siste del av permisjonen sin til å ta flere besøk og dager i barnehagen, men alle foreldre skal være trygge på at vi fortsetter tilvenning i barnehagen også etter foreldrene har dratt.

Å være en liten barnehage

I dagens barnehagestandard er vi en liten barnehage. Vi ser mange fordeler med det, og ser også at flere foreldre nevner nettopp det som grunn til valg av barnehagen. Størrelsen på barnehagen, gruppene og antall mennesker i barnehagen gjør at vi kan være spontane i barnehagehverdagen vår. Vi kan ta ting på sparket, alt etter vær, vind og barnas behov og interesser. Vi har ansatte som har jobbet i barnehagen lenge og har lite sykefravær, og alle kjenner alle, både foreldre og barn uavhengig av alder. Dette skaper trygghet og fleksibilitet i hverdagen, og vi kan rullere på ansatte og barn i mindre grupper. Vi ser store fordeler med å være alle aldre sammen, både når det gjelder å vise omsorg og empati for hverandre på tvers av alder og det å ha noen å strekke seg etter i utviklingen. Siden vi er en liten barnehage, har vi også færre barn pr. aldersgruppe, som eksempelvis førskolegruppen. Det har sine fordeler, ved at de bygger tette relasjoner i mindre grupper før de utvider senere, men kan også være sårbart. Vi har løst dette ved å ha et tett samarbeid med Beitstad barnehage og arrangerer flere felles treffpunkt for skolestarterne, både i barnehagene og på skolen. Da får man blitt kjent med de nye vennene, starte på god relasjonsbygging, skape felles opplevelser og lære ansikter og navn før skolen starter opp. Vi har forsøkt å legge til rette for å ha flere dager sammen sammenhengende, og fellesområde på blant annet Tørret, slik at vi virkelig får brukt tid på å bli godt kjent. I tillegg oppfordres foreldrene til å starte opp foreldresamarbeidet i klassen året før skolestart, så det også kan foregå treff på fritiden. Det ser vi som en stor fordel for både foreldre og barn.

Som liten barnehagen er det også risiko knyttet til fagmiljø, men dette har vi løst ved å ha alle ansatte utdannet som enten fagarbeidere eller barnehagelærere. Vi ligger også over pedagognorm, med 50% pedagoger i barnehagen. At alle ansatte jobber i barnehagen over lang tid gjør at vi får med oss kompetansen vi bygger opp sammen gjennom kurs, utviklingsarbeid og felles refleksjoner i personalet. Utvikling og refleksjon har blitt en del av kulturen vår og det at vi har gode systemer og strukturer i barnehagen som sikrer nettopp dette er med på å sikre et veldig godt fagmiljø i barnehagen.

Å være en gårdsbarnehage

Barnehagen er tilknyttet Heltuv, en gård som tidligere har hatt dyr, men som nå kun driver jordbruk. Med både gress og korn rundt barnehagens uteområder følger vi hele landbruks-året med prosessen fra forberedelse og såing til innhøsting. Selv om barnehagen i seg selv ikke har dyr er vi veldig heldige med nærmiljøet og naboene våre. Vi har kyr som beiter like utenfor gjerde vårt og vi er ofte på besøk hos naboene våre hvor vi får hilse på både kyr, hester, sauer, hunder, katter og høner. Inne i storfjøset til kyrne er det ekstra stas å få kose med kalvene. I elgjakta hender det vi er så heldige at vi får komme til naboene å se når de har skutt elg, noe som også er veldig spennende og lærerikt. Skulle man være interessert i traktorer og andre kjøretøy er det også veldig mye spennende å se på til alle årstider. Det kan til og med bli muligheter for en tur med både traktor, trøske og snøscooter. Vi har et stort område

ute i barnehagen med drivhus og kasser, samt en egen grønnsaks- og frukthage. Her dyrker vi det meste av frukt, bær og grønnsaker selv. Barna er med på å sette ned frø og poteter i drivhus og vinduskarmer tidlig på våren og følger spent med på framdriften i løpet av vår og sommer, før det er innhøsting på høsten. For å markere slutten på prosessen bruker vi å feire oss selv og produktene med en høstfest hvor vi inviterer familie og venner og evt. andre interessenter og serverer noe vi har laget fra egen hage. At barna deltar i matlaging gjennom vår egen kokkeklubb er også et ledd i vår satsing på matglede og et sunt kosthold, og legger vekt på barnas deltakelse i alle deler av matlagingen. Også innhøsting fra grønnsaks- og frukthage. Vår erfaring er at barna oftere smaker på mat de selv har laget, og at de viser stor glede over å få servere hjemmelaget mat til vennene sine. Vi ruller på hvem som er med på å lage mat. Målet er at barna skal få erfaring med å tilberede sunn og god mat, i tillegg til alle de andre godene av aktiviteten, blant annet gode samtaler, undring, erfaringer med tall og måling, farger, form og lukter.

Med andre ord handler det å være en gårdsbarnehage for oss om mye mer enn bare å bli kjent med dyr, og i tillegg er det viktig for oss å understreke at det å være en gårdsbarnehage ikke begrenser oss i å utvide barnehagetilbudet med andre viktige og spennende fokusområder.

TILBUD OG AKTIVITETER I BARNEHAGEN

Vi har noen mer faste aktiviteter gjennom barnehageåret, som er i tråd med våre tanker om hva en god barnehage er. Her er en kort beskrivelse av disse aktivitetene:

Prosjekter og tema

Vi har mange små prosjekter og tema, og vårt mål er at det skal vises i hverdagen vår hva vi til enhver tid er interessert i. Vi ønsker å tilrettelegge og gi mulighet for å videreføre interessene i barnegruppa, i tillegg til noen tema som vi velger ut i fra perioder i året. Prosjekt og tema hos oss er noe vi gleder oss til – en prosess hvor barn og ansatte sammen gjør noe spennende og kan undre seg sammen. Ikke nødvendigvis noe andre kan se eller oppleve i etterkant, eller som man kan kartlegge læringsutbytte av, men noe vi gleder oss over, lærer av og opplever akkurat der og da. Likevel har vi ulike måter å tilnærme oss prosjektene på som gjør at vi på en strukturert måte tar utgangspunkt i det barna er interessert i til enhver tid, samt månedstema, Rammeplan og andre planer som påvirker vår hverdag i barnehagen. Denne måten å arbeide på bærer preg av pedagogisk dokumentasjon og faglig refleksjon, og vi har alle ansvar for å bidra med praksisfortellinger, erfaringer eller tanker som grunnlag i arbeid med tema og prosjekter. Sammen finner vi en videre veg inn i noe nytt og spennende.

Figurer i barnehagen (Kaptein Kråketå og Fjøsningen)

Kaptein Kråketå kom til oss en gang i 2019, og har siden vært innom oss i tykt og tynt. Han eier sjørøverskipet vi har i barnehagen, og har de siste årene fått et godt øye til Fjøsningen, som bor på låven vår. De to finner på de utroligste ting, og er skikkelig gode på å koble seg på tema og prosjekter vi jobber med. Stadig vekk må vi hjelpe Kråketå å finne skatten sin, og da er de ofte noe nytt inni der. Vi kan se de på avstand noen ganger, men har ikke hørt at de snakker enda. De sender oss derimot brev når de lurere på noe, trenger hjelp fra oss eller når de vil fortelle noe fra reisene sine.

Spa

Vi har spa i barnehagen i perioder og da får noen av barna et lite avbrekk fra hverdagen på badet. Da bader de i et nedsenket basseng på badet med skum, deilig varmt vann, og vi hører musikk og tenner LED-lys. Det kan variere noe ut i fra vær og andre ting som skjer i løpet av året.

Kokkeklubb

Siden vi lager varmlunsj tre ganger i uka, og har matglede som fast satsningsområde har vi barna med i matlagingen. Vi rullerer på hvilke grupper som er med, men alle aldre får delta på sitt vis. En i personalet har da ansvar for å planlegge både måltidet og kokkeklubben, slik at det blir tilpasset de barna som skal delta. Vår erfaring er at barna både spiser mer og viser mer glede over å spise sammen, når de har vært med på å lage maten.

Aktiviteter i ulike grupper

Vi ser store fordeler med å ha aldersblandede grupper i en del aktiviteter, og gjennomfører dette fast i løpet av uka. Det gjør også at alle i personalet blir godt kjent med alle barna og at barna får oppleve gleden av å være sammen på tvers av alder. Særlig ser vi at de minste strekker seg i utvikling, når de er sammen med de litt eldre, og at de største viser stor forståelse og empati i møte med de minste. Når vi er delt i grupper går noen på tur, noen lager mat, noen har en aktivitet eller et lite prosjekt, eller det kan være at førskolegruppen har noe eget opplegg innimellom. Så rullerer vi på hvem som gjør hva så både barn og voksne får en variasjon av opplevelser i hverdagen. En av gruppene kan også ha fokus på egne områder, som eksempelvis språk og kommunikasjon.

Språkstimulering og språkmiljø

Språkgruppe gjennomføres jevnlig, i små grupper, hvor vi rullerer på hvem som er med. I perioder har vi veiledning fra logoped, slik at gjennomføring er i tråd med god språkstimulering eller tilpasset enkeltbarns behov. Språkgruppen er en felles stund hvor vi leker med språk på ulike måter. Det kan være gjennom spill, lytteleker, samtaler rundt bøker og bilder og med tett voksenkontakt. Språkgruppe er ikke trening, men en mulighet til å tilrettelegge for språklek i mindre grupper, som et supplement til språkhverdagen vår. Det gir også oss i personalet god innsikt i barnas utvikling, slik at vi kan tilpasse nivået så de har noe å strekke seg etter. Ellers er barna en del av et språkmiljø i barnehagen hver dag. Vi tilrettelegger det fysiske miljøet og øker personalets kompetanse og bevissthet, slik at alle hverdagssituasjoner bidrar til et godt språkmiljø. Det kan handle om en sang på stellebordet, rim og regler på veggene, sangkort og bøker tilgjengelig, bilder av turer og opplevelser på veggene, samtaler om og lek med språk, symboler tilgjengelig som underbygger og støtter begrepsinnlæring og mye, mye mer.

Livsgledebarnehage

Vi er også en Livsgledebarnehage og vi besøker Beitstad eldrecenter med våre gule Livsglede-skjorter. Der kan vi spille spill, spise mat, lese bok eller gjøre andre aktiviteter sammen med «gamlingen» - til glede for både store og små. Noen ganger kommer de på besøk til oss også. Her handler det om å legge til rette for gode generasjonsmøter og vi får mye inspirasjon og ideer via Livsglede for eldre sine nyhetsbrev og artikler.

Det siste året i barnehagen - førskolegruppen

Vi har førskoleklubb en gang i uka for de barna som skal begynne på skolen til neste år og arrangeres fra september av. Her har vi ulike aktiviteter, turer og småprosjekt for å styrke samholdet og det sosiale for de som skal begynne på skolen sammen. I tillegg har vi fokus på å motta oppgaver, følge opp beskjeder, og det å samarbeide med andre. En god overgang fra barnehage til skole innebærer for oss trygghet og forutsigbarhet, der barna opplever sammenheng. Det handler om å bli kjent med de andre barna, bli kjent med ansatte på skolen, og at barna er kjent med noen rutiner på skolen før de starter. Samtidig er fokus på medvirkning, samhold, mestringsglede, selvfølelse og sosial kompetanse grunnleggende i vårt arbeid med overgang til skole, og blir viktig bagasje som barna har med seg over i skolen. Det å bygge sosial kompetanse er noe vi i Jåddåren gårdsbarnehage anser som verdifullt, men det er ikke noe vi kun jobber med siste året i barnehagen. Det er noe som krever erfaring, imitasjon, vurdering, forklaring, øving, rom og tid for å utvikles. Da blir også samtaler med barna og observasjoner viktig, i tillegg til å veilede i konfliktsituasjoner. Førskoleklubben er derfor også gode samtaler sammen med barna om vennskap, følelser, samarbeid og hvordan møter nye mennesker.

Vi har også fokus på personalets rolle i barns utvikling av sosial kompetanse, i form av refleksjoner og diskusjoner på personalmøter og kursing av ansatte. Tett samarbeid med Beitstad skole og Beitstad barnehage er et ledd i arbeidet med overgang til skole. Vi har gjennom året førskoletreff og turer sammen med Beitstad barnehage. Vi besøker også Beitstad skole flere ganger. Samarbeidet med Beitstad skole og Beitstad barnehage kan leses om i egen «Strategiplan for overgang barnehage – skole» og her ligger også våre felles tanker om hva vi bør legge vekt på den siste tiden i barnehagen.

SATSNINGSOMRÅDER

Satsningsområder er noe vi mener er viktig, som signaliserer hvem vi er som barnehage. Vi har derfor *Matglede og et sunt kosthold, Turglede og fysisk aktivitet* og *Gleding* som faste satsningsområder, samtidig som vi har satsningsområder som vi bytter ut for hvert 3. år. Disse velges med bakgrunn i barnegruppas behov og interesser, det vi ser vi har behov for å få økt kompetanse på og samfunnets oppdaterte kunnskap om små barn. Dette gir både kontinuitet og variasjon i det pedagogiske arbeidet, og hjelper oss å fordype oss i tema. Denne perioden har vi derfor, i tillegg til de faste satsningsområdene valgt å ha fokus på *Medvirkning for store og små*. Satsningsområdene blir grunnlag for alt av utviklingsarbeid som vi har for personalet, og det vil også prege foreldresamarbeidet. Vi ser satsningsområdene i sammenheng med Rammeplanen, Steinkjer kommunes visjon for oppvekstmiljøet *Røtter til å vokse, vinger til å fly*, samt vår egen visjon: *Dagen i dag den kan bli vår beste dag*.

Matglede og et godt kosthold

Et av barnehagens satsningsområder som har vært med oss helt siden oppstarten er matglede, noe vi har skrevet en del om allerede. Vi ønsker å gi barna et godt forhold til sunn og spennende mat, og gode opplevelser av å være samlet ved måltidene. I dette ligger det mange muligheter, både for små og store. Vi vil gi barna et variert mattilbud i barnehagen, og slik utforske matens mange smaker, lukter, farger og konsistenser. Også matsituasjonen være en stor del av matgleden. Vi vil fokusere på det å være sammen ved måltidene, og tilrettelegge for gode samtaler rundt bordet. De voksne skal være gode forbilder som spiser alle måltider sammen med barna. Alle smaker på ny mat og deltar i undrende samtaler sammen med barna. Vi gjennomfører tre faste måltider i løpet av barnehagedagen: frokost, lunsj og fruktmåltid. Til frokost serveres havregrynsgrøt, noe som gir barna en god start på dagen. Til lunsj serveres varmlunsj tre dager i uka, og matpakke to dager i uka. Til fruktmåltid varierer vi mellom oppskjært frukt, grønnsaker med dip, yoghurt og müsli, fruktsalat eller smoothie. Til bursdager feirer vi ved at barnet (eventuelt foresatte) får velge lunsj og fruktmåltid. Vi serverer alle måltider i tråd med nasjonale anbefalinger og bruker hovedsakelig nøkkelhulls-produkter. Fra høsten 2013 ble Jåddåren gårdsbarnehage en **Fiskesprell-barnehage**. Vi lærer mer om fisken, hvordan vi tilbereder den og hva vil kan lage av den. Vi får innimellom besøk av en kokk i barnehagen, og serverer fiskeretter til flere av våre varmmåltider. To av våre ansatte har også deltatt på Fiskesprell-kurs. Jåddåren gårdsbarnehage er i tillegg en **5 om dagen- barnehage**. Les mer om dette på frukt.no/barnehage. Alle ansatte i barnehagen har gjennomført et nettkurs i den forbindelse.

Turglede og fysisk aktivitet

Vi har allerede fokus på sunn og god mat i barnehagen, som gir et godt utgangspunkt god helse, men vi trenger også en sterk og utholdende kropp for kunne ta del i alle aktivitetene og utfordringene vi møter. Å tilby barna i barnehagen et rikt og variert fysisk miljø med mange muligheter for fysisk aktivitet og utfordringer er derfor viktig for oss. Anbefalingene for barn sier at barn bør være i fysisk aktivitet minst 60 minutter pr. dag, og at det oftest skjer i utetid og frilek. I det nye bygget er det mange muligheter for fysisk aktivitet, med blant annet klatrevegg og sklie. Turglede handler for oss om å dele gode opplevelser og vi tilpasser derfor ofte turene våre etter vær og vind. Er værgudene med oss tar vi lange dager på tur, og er de ikke med oss kan vi ta kortere turer eller droppe de. Vi er mye ute i naturen og i nærområdet til vanlig, noe som gjør barna trygge på visse områder. Vi driver med innhøsting av mat både i hagen og i skogen, og drar på ulike turer knyttet til det. Vi trener på fin- og grovmotorikk, observerer de ulike årstidene, tar vare på naturen i et miljøperspektiv, ser på dyr i naturen, ulike typer naturlandskap, matlaging ute, natursti, land-art, studerer insekter, trær og planter mm. Ved Heltuv-berget har vi ordnet med en grillhytte, hvor vi kan være lengre dager på tur. Om barna trenger å sove har vi hengekøyer. Stor-bakken nedenfor barnehageområdet blir hyppig brukt om vinteren. Den gir mye glede og man får god utholdenhet av å gå opp bakken og på tur ned får vi trimmet

lattermusklene. Om våren/sommeren er vi ofte på turer i fjæra på Tørret, i skogen ved barnehagen og noen lengre turer til Oftenåsen eller Svarttjønna. Gleden av å være ute og å ta i bruk naturens mange muligheter henger også sammen med miljøbevissthet. Det gir barna mulighet til å se hvordan og hvorfor det er viktig å ta vare på naturen. Vi har utdannet to **Naturpiloter** i 2015 – et tiltak i forbindelse med Friluftsåret 2015. De vil ha et ekstra ansvar for at barn og voksne bruker og tar vare på naturen og nærmiljøet gjennom året.

Gleding

Gleding kommer fra Siri Abrahamsen, og er ifølge hennes sønn det motsatte av mobbing. Gleding handler først og fremst om å bygge tilhørighet og det har blitt til et univers for gode oppvekstvilkår. Her deles det gode ideer og faglige begrunnelser for å benytte gleding aktivt og systematisk i hverdagen. Det har vi valgt å gjøre. For oss handler gleding om å løfte de positive handlingene mellom barn, og barn og voksne. I hverdagen kan dette bety å hjelpe hverandre, vise empati og omsorg, og tenke på hva andre har glede av. Vi ser at dette bygger gode relasjoner og vennskap, og at barna bedre ser og hører andre. Vi ser også at det vi fokuserer på vokser, og at gleding er et veldig fint bidrag til økt selvfølelse, mestring, anerkjennelse, empati, nysgjerrighet og tilhørighet. Siri Abrahamsen kaller dette sosial bærekraft. Gjennom hennes univers har vi også fått tak i en del materiell som hjelper oss i arbeidet, blant annet bøker, kalendere og plakater for gode samtaler. Vi benytter gleding i de fleste hverdagsituasjoner, prosjekter, og i markeringer og høytider, noe som gjør at gleding blir en del av vår kultur.

Medvirkning (2022-2024)

Dette området skal vi i personalet jobbe med i tre år, for å øke vår kompetanse og implementere medvirkning bedre i vår hverdagspraksis. Både Rammeplanen, barnehageloven og FN's barnekonvensjon vektlegger barns medvirkning. «*Barn skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger*» (Barnehageloven § 1). Det er med andre ord lovfestet at barna skal ha rett til å påvirke alt det som omhandler dem og da også barnehagehverdagen. Dette er avgjørende for å møte barn med respekt, og slik henger det sammen med både selvfølelse, inkludering og tilhørighet. Vi er alle forskjellige. Både barn og foreldre møter i barnehagen med ulike forutsetninger, ønsker og behov. Det ville derfor vært unaturlig å skulle behandle alle likt. Vi skal være forsiktige med å tolke barns medvirkning som medbestemmelse, og gi barna det fulle ansvaret for konsekvenser det medfører. Barna skal kunne uttrykke sin mening, eller bli sett med sine behov, uten å tillegges et tungt ansvar for konsekvensene av dette. Begrepet inneholder ordet «med» som viser til at dette er noe som skal gjøres sammen med andre, og gruppens behov vil også være førende i barnehagen. Barns medvirkning handler blant annet om å ta utgangspunkt i barnas interesser og ønsker ved for eksempel temaarbeid og prosjekt og i hverdagen. Dette vil gi barna en større interesse for prosjektet og aktivitetene. I hverdagen kan det for eksempel bety spontane bestemmelser i forhold til mat, bleieskift, lek og uteaktiviteter, der regler og bestemmelser vi har tatt kanskje må vike fordi man tar barns signaler, ønsker og behov til etterretning. Dette gir rom for å forstå andres behov, sette seg inn i andres situasjon, og være en aktiv del av et demokrati. Et annet aspekt ved barns medvirkning er nemlig at det gir hvert enkelt barn en mulighet til å bli sett og hørt, og slik bidra til å heve barnets bilde på seg selv, og barnegruppas bilde på barnet. Det gir barnet en følelse av å delta i fellesskapet, og det er viktig for oss at alle barn i Jaddåren gårdsbarnehage opplever å høre til, har en god selvfølelse og føler seg respektert og hørt.

For oss handler dette satsningsområdet også om foreldre og ansattes medvirkning. Vi ønsker å få med både store og små på å bygge den beste barnehagehverdagen for alle de som er en del av den. Det er viktig for oss at også foreldre og ansatte opplever tilhørighet og muligheter for å påvirke barnehagen vår.

FAGLIG UTVIKLING FOR PERSONALET – Å VÆRE EN LÆRENDE ORGANISASJON

Endring og utvikling er nødvendig for å oppfylle kravet om å være en lærende organisasjon. Siden samfunnet hele tiden er i endring er det viktig at vi som jobber i barnehagen utvikler oss og tilpasser virksomheten til de kvalitetsstandarder som finnes. I tråd med dette har vi som mål at vi skal gjennomføre utviklingsarbeid til enhver tid. Et utviklingsarbeid skal ta utgangspunkt i status og et behov for å bli bedre, og skal være mulig å måle framgang og utvikling. Eksempler på undersøkelser som sier noe om vårt behov er *Foreldreundersøkelsen*, som vi gjennomfører hvert år, observasjoner av ansatte og barnegruppa, og refleksjoner blant de ansatte. Eksempler på utviklingsarbeid vi har hatt er «leseglede» og «den gode samtalen», hvor de ansatte måtte vurdere, sette inn tiltak og reflektere for å legge bedre til rette for dette i barnehagen. Vi har også hatt et treårig utviklingsarbeid knyttet til Livsmestring og robusthet, og et trygt og godt barnehagemiljø. Vi har en egen kompetanseplan som følger virksomhetsplanen vår, hvor vi prioriterer hvilke områder vi har behov for kompetanseheving på. I tillegg har hver enkelt ansatt et område de selv velger å fordype seg i. Det sikrer at vi jobber med kompetanseheving både på overordnet nivå og individuelt, hvor det er stor mulighet for å skape en delingskultur. Hvert år gjennomfører vi fem planleggingsdager, og disse brukes til både kursing og internt arbeid med utviklingsarbeidet vårt. Noen av dagene tilbyr kommunen kurs og konferanser. Personalet har noe møtetid på dagtid, men vi ønsker å prioritere tiden på dagtid sammen med barna, noe som gjør at det meste av møtetid havner på kveldstid. Pedagogene har plantid fire timer hver uke, hvorav en time er fellestid. Siden fagarbeiderne har fått tildelt en del ansvar for det pedagogiske tilbudet har vi også prioritert planleggingstid for de. Det er nemlig viktig for oss at alle er med på å planlegge, gjennomføre og evaluere det pedagogiske tilbudet vårt. Vi har en svært stabil personalgruppe og får vi med oss oppbygd kompetanse videre til enhver tid. Det er viktig å få med alle på refleksjoner og faglige diskusjoner. Det skaper en god sammenheng i fagligheten vår og gir mulighet til å skape en bedre «vi»-følelse og en felleskultur.

Vi legger stor vekt på at de ansatte er sitt eget arbeidsverktøy. De voksne er alltid ansvarlige for relasjonene og vi skal være profesjonelle og varme i møte med barna. Våre private holdninger, som ikke er i henhold til barnehagens kultur og våre felles retningslinjer må løftes og bearbeides. Den individuelle delen av kompetanseplanen følges opp på medarbeidersamtalene flere ganger pr. år, hvor det er rom for individuell veiledning. Vi har også stor glede av å ha studenter, lærlinger og elever i barnehagen vår. Vi har formell veiledningskompetanse i personalet, og vi opplever at det å ha noen inn hos oss er med på å bidra til utvikling og refleksjon på tilbudet vårt.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. (Kunnskapsdepartementet 2011). Dette handler om å sette det pedagogiske arbeidet vårt inn i et system, som sikrer at vi alltid gjør valg, avgrensninger og hensyn til barnet beste. Dette handler særlig om å kunne evaluere for å lære og utvikle oss videre. Her benytter vi oss av teams som plattform for ansatte, hvor vi enkelt kan samarbeide og kommunisere raskt om planer og refleksjoner. For barn, foreldre og ansatte dokumenterer vi også hverdagen vår daglig på vår facebook-gruppe, og ukentlig gjennom ukeplaner. Offentlig har vi en facebook-side som benyttes flittig i markedsføring, og en hjemmeside hvor det ligger informasjon om barnehagen, viktige dokumenter og planer.

FORELDRESAMARBEID OG FORELDREMEDVIRKNING

Vi i Jåddåren gårdsbarnehage ønsker et godt og nært foreldresamarbeid, og mener en forutsetning for dette er at foreldrene føler de er med på å medvirke i barnas hverdag i barnehagen. Det forutsetter også at foreldrene føler seg respektert, forstått og at de har god nok innsikt i barnehagehverdagen til barna sine. Vi har derfor ulike rutiner i barnehagen for å nå disse målene:

- Besøk i barnehagen før oppstart og god informasjon om barnehagen og rutiner i forkant, slik at foreldre og barn kan føle seg trygge på hva de går til. Oppstartsamtale gjennomføres fast.
- Innkalling til foreldremøte på høsten etter oppstart, og et på våren. Det innkalles også til ekstra foreldremøter ved behov og med ulike tema.
- To foreldresamtaler hvert år. Det er også mulig å be om flere, om foreldrene eller barnehagen har behov for dette. I perioder kan det være behov for flere.
- Daglig kontakt med foreldre er noe vi ser på som viktig, og som er av verdi for både personalet og foreldrene. Her utveksles gode hverdagshistorier fra barnas hverdag, og det åpnes opp for å dele behov og ønsker på et hverdagslig plan. Det er en forutsetning at vi i personalgruppa har tid til dette, og at det ikke går utover arbeidet med barna som er igjen i barnehagen, eller aktiviteter som gjennomføres. På grunn av det ønsker vi at barna ikke hentes under måltidene, fordi dette blant annet gir lite tid og rom for gode samtaler med foreldrene i hentesituasjonen.
- Vi ønsker et godt samhold også innad i foreldregruppa og oppfordrer til at foreldrene gjennomfører flere sosiale sammenkomster i løpet av året. Foreldresamlinger, høstfest, avslutninger og ulike aktiviteter sammen med barna gjør at foreldrene blir kjent med hverandre og de andre barna i barnehagen, i tillegg til å bli bedre kjent med personalet. Det er også mulig for foreldrene å bli med på noen turer. I tillegg oppfordrer vi foreldregruppa til å arrangere egne sammenkomster med barna etter barnehagetid, noe vi har god erfaring med.
- Måned- og ukeplaner, bilder fra aktiviteter, dokumentasjon i barnehagen, på facebook-gruppen vår og hjemmesiden gir foreldrene innsikt i barnehagens aktiviteter, erfaringer, verdier og pedagogisk arbeid. Vi oppfordrer foreldrene til å ta i bruk bildene i samtaler med barna hjemme. Det er en enklere måte å få barna til å fortelle fra egne opplevelser i barnehagen og for å få innsikt i det som opptar barna. I tillegg støtter vi barna i å fortelle selv i hentesituasjoner.
- To foreldrekontakter representerer foreldrerådet inn i Samarbeidsutvalget (SU). Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen til enhver tid. SU har møter minst 3 ganger pr. år.

SAMARBEIDSPARTNERE

I Jåddåren gårdsbarnehage samarbeider vi med flere for å kunne skape den beste plassen å være for både barn og voksne. **Beitstad skole og Beitstad barnehage:** Vi har et fast samarbeid rundt arbeidet med førskolegruppa, planfestet i en felles strategiplan for overgang barnehage – skole. I tillegg samarbeider vi om felles kompetanseheving for alle ansatte som jobber for det beste for alle barn i Beitstad skolekrets. Dette er ulikt fra år til år, men vi har blant annet gjennomført prosjekter og felles planleggingsdager med kompetansemidler som økonomisk støtte. Relasjoner og voksenrollen har vært gjennomgående tema.

Steinkjer kommune, avd. oppvekst: Har rådgivere på barnehagefeltet og egen sektorleder for barnehage. De har ansvar for blant annet tilskudd, organisering av den spesialpedagogiske hjelpen, allmennpedagogisk styrking, veiledning og kompetanseheving av ansatte i Steinkjerbarnehagene. **PPT (Psykologisk pedagogisk tjeneste):** har ansvaret for at alle barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp får det. Barnehagen drøfter eller henviser til PPT i saker hvor vi, i samarbeid med foreldrene tror det kan være behov for spesialpedagogisk hjelp. PPT har også kurs for barnehageansatte og vi kan be om råd i saker hvor vi er usikre på egne rutiner og arbeidsmåter. **Forebyggende familieteam:** Kan gi råd og bidra inn i alle typer saker som familier og barn i perioder står i. Det kan være samlivsbrudd, vanskeligheter med rutiner og grensesetting, språkutfordringer, søvnproblematikk, ammeutfordringer ol. Dette er et lavterskeltilbud med et bredt spekter av fagfolk tilknyttet teamet, for å kunne gi råd i et vidt spekter av saker. Forebyggende familieteam brukes mye av barnehager og familier i Steinkjer. **BVT (Barnevernstjenesten):** For rådgiving og kurs som omhandler barns oppvekstsvilkår, og ved bekymring rundt barns oppvekstsvilkår. Alle offentlig ansatte, samt en rekke yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt, uavhengig av om vedkommende arbeider i det offentlige eller i det private, har plikt til å gi opplysninger til barnevernet (Lov om barnehager § 22) når man er bekymret for om et barn blir mishandlet i hjemmet, om det foreligger andre former for omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Opplysningsplikten innebærer en plikt til å melde fra til den kommunale barneverntjenesten av eget tiltak ved alvorlig bekymring og er et selvstendig og personlig ansvar. Plikten til å gi opplysninger faller ikke bort selv om vedkommende på egenhånd forsøker å avhjelpe. Foreldrene informeres før bekymringsmelding sendes fra barnehagen, og bekymring skal, så fremt det har vært mulig, være tatt opp i god tid før bekymringsmelding sendes. Unntaket er ved alvorlig bekymring som omhandler, vold, seksuelle overgrep eller alvorlig omsorgssvikt hvor det å informere foreldrene kan forhindre at barnevernet eller politiet kan gi barnet tilstrekkelig beskyttelse, eller at det kan svekke bevis. Da skal bekymring meldes uten at foreldrene informeres. Å motta tiltak fra barneverntjenesten er frivillig og krever samtykke fra foreldre/foresatte. Hjelpetiltak skal alltid tilbys ut ifra hva man tenker barnet har behov for/ er til beste for barnet

Friskgården BHT (Bedriftshelsetjeneste): Vår samarbeidspartner innen oppfølging av ansatte, HMS og internkontroll i barnehagen, med et spesielt fokus på forebygging av ulike helseutfordringer. Vi har også ulike prosjekter i samarbeid med Friskgården knyttet til arbeidsmiljø. **NAV Steinkjer, IA (Inkluderende arbeidsliv):** Gjennom å være en IA-bedrift har vi satt oss noen mål for å skape en inkluderende arbeidsplass for egne ansatte, men også for personer med behov for arbeidstrening eller tilrettelagt arbeid for en periode. Ved å være en IA-bedrift har vi også mulighet til å søke tilretteleggingstilskudd for tiltak som kan vedlikeholde eller bedre arbeidssituasjonen for ansatte som er ekstra utsatt for ulike ytre påvirkninger eller for som trenger ekstra tilrettelegging for å kunne være på jobb.

Steinkjer VGS: Vi tar imot elever fra Barne- og Ungdomsarbeiderfaget med jevne mellomrom. I tillegg er vi en godkjent lærebedrift som kan drive opplæring av lærlinger innen Barne- og Ungdomsarbeiderfaget. **Dronning Mauds minne, Høgskole for barnehagelærerutdanning og NORD**

Universitet: Vi tar imot studenter fra barnehagelærerutdanningen i Trondheim og Levanger. Vi er også tilknyttet Dronning Mauds Minne gjennom REKOM, hvor ansatte ved høgskolen fungerer som veiledere i våre utviklingsarbeid. Her er det også lagt opp til mulighet for nettverk for pedagogene på tvers av barnehager.

Støttegruppe for private barnehagestyrere i Steinkjer: Styrer er en del av et nettverk med private barnehagestyrere, hvor det blant annet er rom for deling av erfaring, råd og veiledning, felles kurs og prosjekter. Dette er et nettverk som fungerer som lederstøtte for styrer, men som også gir muligheten til å samarbeide om faglig utvikling for alles ansatte.

RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER

Mye av det Rammeplanen inneholder av begreper er allerede beskrevet i denne Virksomhetsplanen. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017) er en forskrift til Barnehageloven og gir et bilde på hva barnehagetilbudet skal være. Blant annet fastsetter formålsbestemmelsen i Barnehageloven hva som er barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdisyn barnehagen skal bygge på. «*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg, leik, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling*» (Barnehageloven § 1). Her sies det noe om hvordan hjem og barnehage sammen skal gi barn det beste utgangspunktet for allsidig utvikling. Dette krever at man har en felles forståelse av hva som forventes i dette arbeidet. Vi er derfor avhengige av et godt foreldresamarbeid, som beskrevet tidligere. Her ønsker vi å belyse hvordan Jåddåren gårdsbarnehagen jobber med Rammeplanen i vår virksomhet. I tillegg har vi utarbeidet en progresjonsplan som viser med konkrete eksempler hvordan vi jobber med rammeplanens fagområder i de ulike aldersgruppene (se nederst i virksomhetsplanen).

Omsorg, danning, leik og læring

Omsorg, danning, leik og læring er omfattende og sentrale begreper i barnehagepedagogikken, som endrer seg i takt med nyere forskning og endringer i samfunnet. Hos oss handler dette om vår allsidighet i barnehagen, og danning er et overordnet begrep blir et mål med alt vi gjør i barnehagen. Danning settes ofte i sammenheng med oppdragelse, men betydningen er noe annerledes. Oppdragelsesbegrepet er noe utdatert. Her så man på barn som «tomme kar» som vi voksne hadde ansvar for å «fylle» dem med kunnskap for å forberede barna på voksenlivet. Danning handler heller om en livslang, indre prosess som vi alltid er inne i, hvor vi dannes i samspill med omgivelsene og andre. Danning legger mer lit til barnets egne evner til å tilegne seg kunnskaper, tenke selv, reflektere og håndtere det livet byr på av utfordringer og medgang, med støtte fra de voksne og omgivelsene. Utviklingen i samfunnet endrer seg så raskt at vi som voksne rundt barnet omtrent ikke kan overføre vår kunnskap til barna, fordi de møter og skal møte en helt annen verden enn den vi vokste opp i. Begrepet danning er derfor en viktig for oss i barnehagen for å kunne se at barn har muligheter og rett til å påvirke egen utvikling, både her og nå og i fremtiden.

Å gi omsorg og nærhet er en av personalets primæroppgaver, og handler også om å gi barn erfaring med å vise empati og omsorg for hverandre. Omsorg er både trøst, en klem, et fang og en hånd å holde i. Det handler også å tilrettelegge for medvirkning, se behov og forstå når noen har det vanskelig, og delta i samspillsituasjoner med innlevelse og engasjement. Omsorg handler også om å få delta i leik. Leik er noe som blir sett på som barnehagens hovedaktivitet og som en selvfølghet i barnehagen. For oss er leik barnas aktivitet som vi kan være med på å tilrettelegge for, veilede i og støtte ved å tilpasse leker, tid og rom for leken. Barn som ikke mestrer leken på den måten som er forventet kan oppleve mistrivsel, og det er viktig å huske på at alle barn har behov for ulik støtte og veiledning i leik for å samhandle med andre på en god måte. Leiken er kompleks og utvikler seg raskt i barnehagealder,

og det er viktig at alle får være med på dette. Det er alltid de voksne som har ansvar for å tilrettelegge for god lek og fremme tilhørighet for alle. Læring knyttes til lek i barnehagen, men lek er ikke først og fremst læring. Vi må derfor være med på å utvikle og støtte den leiken barna er interessert i. Vi må også passe på slik at vi ikke anser voksenstyrte læringsaktiviteter som lek. Lek skjer på barnas premisser. Likevel har vi et ansvar for å tilby aktiviteter og et miljø som fremmer læring, tilpasset barnas alder, interesser og muligheter. Dette gjøres i det fysiske miljøet, og blir tilgjengelig via bøker, spill, pedagogiske aktiviteter, motoriske utfordringer og samtaler og undring med barn. Vi tror at i barnehagen kan man oppleve det meste og at barnas alder ikke nødvendigvis setter noen begrensninger for læring, dersom man gir muligheter og støtter de i prosessene steg for steg. Det gjør også at vi voksne kan få brukt mye av det vi liker og er gode på for å skape spennende og utforskende aktiviteter for barna, noe som vi ser på som en bonus og en måte å skape trivsel og samhold i barnehagen på.

Gjennom å gi omsorg i barnehagen, legge til rette for både den verdifulle frileken og allsidige læringsaktiviteter vil vi derfor kunne legge til rette for barnas egen dannelsesprosess og allsidige utvikling.

Likestilling og forskjellighet

Likestilling handler for oss om å være åpne for forskjellighet, og gi barna erfaring med at det er mulig å utfordre samfunnets rammer og normer når det kommer til kjønn, identitet, familiesammensettinger, etnisitet, yrker og valg i livet. Dette betyr at vi må synliggjøre mangfold både i utvalg av leker, bøker, samtaler med barna og aktiviteter. Eksempelvis ved å markere pride, synliggjøre ulike familiesammensetninger i lek, og utradisjonelle yrkesvalg. Holdningene våre kommer til syne i lek, valg, kommentarer og i samtaler med barna. Dette gjør at alle ansatte må være bevisst og synliggjøre barnehagens profesjonelle betydning av likestilling, og ikke sin private holdning. Hovedutfordringen med likestilling, slik vi ser det, handler derfor om å arbeide med våre egne holdninger og tanker som ansatte i barnehagen. Ved å arbeide jevnlig med etiske spørsmål og refleksjoner i personalgruppen, kan vi sammen skape en felles forståelse for hva vi legger i likestillingsarbeidet. Målet er å være gode forbilder, ha gode og åpne diskusjoner, for slik å gi barna et godt og naturlig forhold til likestilling og det faktum at alle mennesker har lik verdi.

Progresjonsplan med utgangspunkt i de syv fagområdene

Vi har utarbeidet en progresjonsplan for vårt arbeid med Rammeplanens syv fagområder. Progresjonsplanen beskriver hvordan personalet skal arbeide strukturert med de syv fagområdene, og sikre progresjon for hver aldersgruppe. Noen fagområder vil vi ha ekstra fokus på i perioder, men vi vil likevel jobbe med alle i løpet av tiden i barnehagen. Fagområdene vil sjelden opptre isolert, og flere områder vil ofte være representert samtidig i prosjekt og hverdagsaktiviteter. Det er også viktig å understreke at det som står i progresjonsplanen ikke er forventede mål for barna i de ulike aldersgruppene. Det er det vi skal tilrettelegge for, og gi barna erfaring med. Alle barn utvikler seg i forskjellig takt, og det er et viktig hensyn å ta. Det er også av betydning at barna i vår barnehage ofte har aktiviteter og lek på tvers av alder, og at det på den måten er vanskelig å sette et tydelig skille på alder. Det er den aktuelle barnegruppens interesser og behov her og nå som er det viktigste, og som vektlegges i planleggingen av det pedagogiske tilbudet.

Fagområder	Småbarn (0-3 år)	Storbarn (3-6 år)
Kommunikasjon, språk og tekst.	<ul style="list-style-type: none"> - Se i bøker og delta i bevegelsessanger, ellinger og regler. - Gode samtaler og gjenfortelling, også med barn uten eller med lite verbalt språk. - Sett ord på følelser, og la barna se andres følelser og handle i forhold til det (lei seg/trøste). - Oppleve sammenheng mellom det man gjør og hva andre føler (Ta leker/slå ol). - Lytte til og gjenkjenne dyrelyder. - Erfaring med ulike farger. Gjenkjenne farger med ord og bilde. - Min bokstav og din bokstav 	<ul style="list-style-type: none"> - Gjenfortelle fra bøker vi har lest/hørt og etter hvert følge en bok over lengre tid. - Gjenfortelle fra noe vi/de har opplevd. - Kjenne sitt eget navn, både for og etternavn. Kjenne igjen navnebildet sitt (navnelapp på skuffer, plass, hylle ol) og etter hvert skrive eget navn. - Motta en beskjed. - Lytte til og gjenkjenne lyder (lydlotto, i hverdagen, lytteleker, blindebukk ol). - Lære spill-regler på spill tilpasset alder (terning, turtaking, telling, oppgaver ol). - lytte til rim og regler (matvers, sanger og lignende.) - Regelleker
Kropp, bevegelse, mat og helse.	<ul style="list-style-type: none"> - Gå, gripe, holde, klatre, rulle, gyng, og utvikle kroppslig kontroll og bevissthet. - Begynne å vaske hender selv, med litt voksenhjelp. - Spise og drikke selv. - Smake på forskjellig mat og være med å tilberede maten. - Bli kjent med egen kropp og følelser, også i forhold til andre (kjønn, kroppslige betegnelser, hva er vondt/godt ol) gjennom blant annet spa/bading, bleieskift, når noen slår seg, kos, små sangleker og i lek med andre. - Egen tursekk på turer, å gå selv så lenge man klarer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve på å gå på do selv. - Øve på å være selvstendig i påkledning og etter hvert mestre dette. - Erfare hvilke klær som passer til hvilket vær. - Være med på turer og gå en lengre distanse - Lære å ta vare på naturen vår på ulike måter. - Erfare at kroppen blir sterkere av å brukes. - Smake på mat vi ikke har smakt på før og samtale rundt hvilken mat som er bra for oss og ikke. - Kjenne på når man er mett og når man trenger hvile. - Bli kjent med egen kropp og grenser rundt egen og andres kropp.
Kunst, kultur og kreativitet.	<ul style="list-style-type: none"> - Bruke sansene og kroppen i møte med kreative materialer (maling, leire, naturmaterialer ol). - Se filmer, lese bøker, og leke med rekvisitter med lange kulturelle tradisjoner (Prøysen, Vestly, Lindgren ol) og fra nyere barnekultur. - Kjenne igjen sanger og danse til musikk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Et mangfold av erfaringer med farger og former. - Kunne se likheter mellom noe de ser/hører og det de kan produsere i ulike materialer og på ulike måter selv (leire, tegning, byggeklosser, synge kjente sanger, herme ol). - Varierte kulturelle opplevelser (kunst, drama, musikk, idrett ol).

	<ul style="list-style-type: none"> - Begynnende rollelek (lage mat, smake, kle seg ut, skremme, tulle/titt-titt ol). 	<ul style="list-style-type: none"> - lage egen kunst av ulike materialer. - bli godt kjent med eventyr og historier på ulike måter, som vi kan dramatisere sammen eller bruke i frilek gjennom små og store prosjekter. - ta i bruk digitale medier og verktøy til lek, kreativitet og for å finne svar og kunnskap. - produsere musikk på ulike måter
Natur, miljø og teknologi.	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve gårdslivets mange aktiviteter (traktor, dyrehold, matproduksjon, bygging ol). - Delta på turer i naturen og få erfaring med hva naturen kan gi oss av mat - Få erfaring med naturmaterialer i lek - «Gjøre selv!» - små barn får erfaringer av å prøve. Alt! - Bygge med ulike klosser og konstruksjonsleker. 	<ul style="list-style-type: none"> - Snakke om ulike årstider, måneder, ukedager og hvordan dette påvirker hverdagen vår. - Snakke om søppel i naturen og hva vi kan gjøre for å hjelpe naturen. - Lære å ta ansvar for naturen og dyrene når vi er på tur, ved å passe på at vi tar med oss all søppel hjem – selv om det ikke er vårt søppel! - Vite hvordan vi kan ta i bruk naturens mange ressurser (plukke bær, dyrke frukt og grønnsaker, lage saft, syltetøy, bake, bygge, lage kunst, leke osv.) - snakke om de ulike dyrenes oppgaver i naturen, på gården og i matproduksjon. - Være med på produksjon og innhøsting av frukt/grønnsaker. - Snakke om hvordan barn blir til. Hvordan vokser vi? Hva skjer når vi blir gamle? Hva skjer når vi dør? - Ta i bruk enkle digitale verktøy, sammen med voksne.
Etikk, religion og filosofi.	<ul style="list-style-type: none"> - Begynne å bli kjent med barnehagens regler. - Hilse på hverandre når noen kommer, og si hade/gi hadekos når noen drar og natta når noen legger seg. - Være gode med hverandre. - Oppleve å bli tatt hensyn til i barnehagen og at deres behov og ønsker blir forstått og respektert av andre. - Enkle og forståelige konsekvenser. - Få erfaring med gleding. Det å gjøre noe for å glede andre. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lære å si unnskyld, tilgi, vise omsorg, ta hensyn til andres ønsker og trøste andre. - Undrende samtaler. - Hvem er jeg? Hva liker jeg/likes jeg ikke? - Vennskap og venner. - Bli kjent med ulike religiøse og tradisjonelle historier og fortellinger som har med vår kultur å gjøre. - Være et godt forbilde for de mindre barna. - Utrykke egne tanker og følelser og spørre når man lurer på noe.

		<ul style="list-style-type: none"> - Få erfaringer med, snakke om og respektere mangfoldet av mennesker som vi har i samfunnet vårt. - Øve på å sette egne ønsker på vent for å respektere andres ønsker. - Bli kjent med barnekonvensjonen og barns rettigheter.
Nærmiljø og samfunn.	<ul style="list-style-type: none"> - Delta på turer i nærmiljøet og det utvidete nærmiljøet. - Deltakelse i hverdagen i barnehagen, med rutiner og hensyn i gruppen. - Lese et rikt antall bøker med tema fra samfunnet vi lever i. - Bli kjent med dyrene på gården og bonden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vite hvor de bor og hvor barnehagen er og hva den heter. - Ha kunnskap om trafikken og hvordan man ferdes trygt i trafikken, gjennom turer og samtaler. - Bli kjent med ulike muligheter i nærmiljøet (bibliotek, skole, hallen, butikken, idrettsbanen, nabogårdene, eldresentret ol). - Ha god kjennskap til hva gårdene rundt barnehagen bidrar til, og være med på gårdsaktiviteter gjennom et helt år (produksjon av grønnsaker, bær og frukt, våroinn, skuroinn, stell av dyrene, melking, slakting, saueklipping, plukking av egg ol). - Snakke om at gutter og jenter er både like og ulike, men at alle har like rettigheter, muligheter og verdi i samfunnet. - Vite litt om samenes kultur og gjenfortelle de de kan. - Være gode venner og forhindre at mobbing skjer, enten av seg selv eller av andre. - Ha meninger om eget liv i barnehagen
Antall, rom og form.	<ul style="list-style-type: none"> - Erfare forskjellen mellom ulike former, gjennom blant annet putteleker, bøker, bilder og gjenstander i rommet. - Opplive ulike romlige egenskaper, som stort rom, lite rom, ekko, lyst, mørkt, trangt, langt, høyt, lavt, opp, ned ol. - Bli kjent med enkle matematiske begrep (tung, lett, stor, liten). - Erfaring med tall. Telle på hånden, vise hvor mange år man er og lignende. - få erfaring med kategorisering 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvor mange år er jeg? Hvor mange år blir jeg neste bursdag? - Delta i telleleker og ellinger. - Delta på matlaging (tall, måleenheter ol). - Erfaringer med å telle antall. - Delta i spill, terning, telling og regler. - Få erfaring med matematiske rombegreper som over, under, ved siden av, stor, liten, mindre ol. - Bruke ulike medier og verktøy for å finne svar på egne spørsmål.

Fagområdene	Felles for alle/voksenrollen i arbeidet
Kommunikasjon, språk og tekst.	<ul style="list-style-type: none"> - Bevegelsessanger, dikt og regler i hverdagen, blant annet matvers før og etter måltider, turtakings-sanger ol. - Rikt utvalg av bøker og spill, lett tilgjengelig. - Vi setter konkrete ord på handlinger og gjenstander i hverdagen, uten å ty til samlebegrep som «ting» og «saker/greier». - Gode samtaler og gjenfortelling, også med barn uten eller med lite verbalt språk. - Språkgrupper
Kropp, bevegelse og helse.	<ul style="list-style-type: none"> - La barna mestre selv, gjennom aktiv utprøving med trygge voksne i nærheten. - Turer i nærmiljøet og det utvidede nærmiljøet med egen tursekk, og med fokus på fysisk aktivitet (Heltuvberget, tørret, Oftenåsen, Beitstadhallen, turnhallen, idrettsplassen osv). - Vi tilrettelegger for tre måltider hver dag i barnehagen, med fokus på sunne og gode råvarer (nøkkelhull, frukt og grønt) og med god tid. Matpakke til lunsj to dager i uken. - Legge til rette for kunnskap rundt Nøkkelhulls-produkter og hva som er bra for kroppen vår. - Se barnas behov for både aktivitet og hvile. - Innarbeide gode rutiner for hygiene (håndvask ol). - Tilrettelagt allsidig fysisk miljø ute som innbyr til fysisk aktiv lek. - Aktivitetsrom inne, med mulighet for fysisk aktiv lek både impulsivt og organisert. - Vi jobber mye med vennskap og deltakelse og dets betydning for vår psykiske helse/trivsel, blant annet gjennom Vennskapsuka, vennegrupper med foreldre to ganger pr. år, samarbeid med Beitstad barnehage i forhold til overgang barnehage/skole og ulike prosjekter og dokumentasjon i barnehagen.
Kunst, kultur og kreativitet.	<ul style="list-style-type: none"> - Daglig tilgang på tegnesaker, lett tilgjengelig. - Mye formingsmateriale tilgjengelig for formingsaktiviteter. - Høytalere for tilkobling av pc/telefon tilgjengelig til gode musikkopplevelser. - Bruker digitale verktøy for å dokumentere i barnehagen og for å vise frem for foreldre, hvor barna deltar i forberedelsene. - Dukketeaterscene og utkleddningskrok for rollespill.
Natur, miljø og teknikk.	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve gårdslivet på nært hold. - Delta på turer. - Legge til rette for bygging på ulike måter i det fysiske miljøet. Diverse klosser, lego og konstruksjonsleker inne, og løse materialer, planker og spiker, sand og annet ute. - Samtaler om og veiledning i forhold til vær og klær. - Bruk av Tab og smartskjermer til apper for barn, for lek, kreativitet og for å finne svar på spørsmål.
Etikk, religion og filosofi.	<ul style="list-style-type: none"> - Veilede barn i konfliktsituasjoner. - Ta etiske spørsmål når de kommer fra barna og bli med på undringen.

	<ul style="list-style-type: none"> - La alle barn få føle at deres ønsker og behov blir møtt med respekt og forståelse, selv de gangene det ikke kan gjennomføres. - Verdispillet og samtalekort – etiske spørsmål for både voksne og barn. - Markere kulturelle og religiøse høytider og tradisjoner, som er representert i barnehagen. - Ha gode, undrende samtaler med barna om toleranse, respekt, forskjellighet, riktig og galt, ulike kulturer og livssyn, og la barnas egen undring og tro få plass i samtalen.
Nærmiljø og samfunn.	<ul style="list-style-type: none"> - Delta på turer i nærmiljøet og det utvidete nærmiljøet. - Deltakelse i hverdagen i barnehagen, med rutiner og hensyn i gruppen. - Lese et rikt antall bøker/se filmer med tema fra samfunnet vi lever i. - La alle barn bidra og delta i fellesskapet, på sin måte. - Gi barna en god oversikt over hva barna kan være med å bestemme og hva voksne må bestemme, og hvorfor. - Markere ulike dager i løpet av et år, basert på tradisjoner, kultur, og levesett (jul, påske, nasjonaldagen, samefolkets dag, vaffeldagen, fastelavn ol). - Gi både jenter og gutter like muligheter i barnehagen og synliggjør at alle har lik verdi.
Antall, rom og form.	<ul style="list-style-type: none"> - La barn delta i matlaging og baking som gir erfaring med blant annet oppmåling, tall, ulike begreper, måleenheter, vekt, volum og størrelser. - Stort og rikt utvalg av ulike spill, klosser, leker, bygningsmaterialer og formingsmaterialer som innbyr til klassifisering, ordning, sortering og sammenligning, både ute og inne. - Synliggjøre tall i ulikhetene mellom oss (alder, lengde, tyngde ol) med positivt fokus! Ulikhet er ikke farlig.